

PEDAGOGISCH BELEIDSPAN

1.1 VISIE OP DE KINDEROPVANG

2.1.1 PEDAGOGISCHE VISIE

Kinderdagverblijf De kleine boom is een kleinschalige professionele organisatie voor de opvang van kinderen van 0 tot 4 jaar. Huiselijkheid is van groot belang in de opvang van kinderen. Competenties komen het best tot ontwikkeling als de omgeving hen in staat stelt om te onderzoeken en te ontdekken. Pedagogisch medewerkers zijn hierin begeleidend, ze scheppen randvoorwaarden voor het kind om zich te ontwikkelen. Een kind leert van de dingen die het zelf onderneemt en ondervindt, pedagogisch medewerkers dragen er zorg voor dat het hiertoe voldoende uitgedaagd wordt. Ieder kind mag en kan kiezen waar het meeste plezier aan beleefd worden. We laten kinderen vrij in hun keuze voor spel en speelgoed. Als een kind lang met hetzelfde spelmateriaal speelt is er voor de ontwikkeling van het kind veel aan te ontdekken.

Om het kind zich prettig en veilig te laten voelen op het kinderdagverblijf hechten we veel waarde aan een goede communicatie en afstemming met thuis. We hebben volgen vaste dagindeling (zie pedagogisch werkplan) om de kinderen de duidelijkheid en structuur te bieden waar ze behoefte aan hebben. Maar daarnaast vinden we het ook belangrijk dat een kind bijvoorbeeld de slaap- en eetritmes aan kan houden die het thuis ook heeft.

2.1.2 PEDAGOGISCHE DOELSTELLING

Uit de hiervoor beschreven visie kunnen we de volgende doelstelling formuleren:

“Het bieden van een kleinschalige, huiselijk op de leeftijdsgroep afgestemde omgeving aan kinderen van nul tot vier jaar, waarbij professionele leiding zorg draagt voor een sfeer waar ieder kind zich veilig kan voelen, zelf op ontdekking kan gaan en zichzelf kan ontwikkelen. De pedagogisch medewerkers zijn actief bezig om ieder kind de aandacht, zorg en begeleiding te bieden die het nodig heeft en waar het recht op heeft.”

2.2 DE VIER COMPETENTIES

Binnen kinderdagverblijf De kleine boom hechten we veel belang aan een viertal competenties, namelijk emotionele veiligheid, sociale competentie, persoonlijke competentie en waarden en normen. Onderstaand worden deze competenties verder uitgewerkt.

2.2.1 EMOTIONELE VEILIGHEID

Binnen kinderdagverblijf De kleine boom hechten er we veel waarde aan dat kinderen zich veilig voelen, fysiek, maar zeker ook emotioneel. Dit begint al bij de start. Voordat kinderen voor de eerste keer komen hebben we een intakegesprek met de ouders en vullen we samen een plaatsingsformulier in. Hierin komt naar voren wie het kind is, wat gewoonten zijn van het kind en hoe de ontwikkeling tot dan toe is verlopen. Dit is een eerste kennismaking met het kind. Tijdens het intakegesprek maken we ook een afspraak met de ouders wanneer het kind mag komen wanneer, een eerste keer twee uur en een tweede vier uur. Wanneer er voor ouders en/of meer of minder behoefte is aan wanneer wordt dit daarop afgestemd. Het wennen is voor het kind belangrijk zodat het kan wennen aan de nieuwe omgeving en mensen. Voor de ouders is het belangrijk dat zij er vertrouwen in krijgen dat hun kind bij ons in het kinderdagverblijf in goede handen is. Wij vragen ouders een knuffeltje en of een fopspeen van thuis mee te brengen als deze worden gebruikt. Dit kan het kind helpen om zich in een nog

vreemde omgeving wat meer vertrouwd te voelen. Ouders mogen altijd bellen om te vragen hoe het met hun kindje gaat.

Het is voor de hechting van een kind belangrijk dat er, zeker in het begin, niet teveel wisselende leidsters zijn. Kinderdagverblijf De kleine boom werkt met 4 vaste leidsters, wij proberen ervoor te zorgen dat een nieuw kindje in het begin zoveel mogelijk door dezelfde leidster wordt verzorgd. Hiermee creëren we een veilige basis.

De overgang van thuis naar kinderdagverblijf kan voor kinderen soms lastig zijn. Het afscheid nemen kan moeilijk zijn. Ouders ruimen zelf met hun kind de jas en tas (en eventuele knuffeltjes) op in de eigen bak van de kinderen. We vragen ouders het wegbrengmoment niet te lang te maken omdat dit niet helpt voor een kind. Het is belangrijk om duidelijk te zijn tegen kinderen en om te doen wat je zegt zodat ze weten waar ze aan toe zijn. Als het kind verdrietig is nadat papa en/of mama weg zijn wordt het kind door de begeleiding getroost en kan het bijvoorbeeld even op schoot blijven zitten totdat het verdriet over is.

We maken gebruik van een vaste dagindeling binnen kinderdagverblijf De kleine boom. Op deze manier bieden we de kinderen duidelijkheid, structuur en veiligheid. Kinderen hebben hier behoefte aan en vinden het prettig als er naar die indeling gehandeld wordt. Daarnaast houden we voor de kinderen zoveel mogelijk het slaapschema van thuis aan en hebben de kinderen een eigen plekje op de slaapkamer zodat ook dit duidelijk is voor de kinderen.

In de speelruimte hebben we speelhoekjes gecreëerd waar kinderen lekker kunnen spelen. Door het gebruik van verschillende hoekjes ontstaat er rust en privacy om te spelen. Kinderen spelen naast elkaar, samen, maar ook graag alleen. Door middel van speelhoekjes kunnen kinderen zelf kiezen wat ze willen doen en met wie ze willen spelen.

Wij hebben een verticale groep. Dit heeft als voordeel dat broertjes en zusjes bij elkaar in de groep kunnen, kleintjes leren van de grote en de grote kunnen voorbeeld zijn voor de kleintjes. Omdat het voor kinderen lastig kan zijn dat er zoveel kinderen zijn zorgen we voor voldoende rust en regelmaat. Voor baby's doen we dit onder andere doordat we voor hen een aparte speelhoek hebben ingericht. En wanneer het kan zoeken we de buitenlucht op om lekker te kunnen bewegen.

2.2.2 SOCIALE COMPETENTIE

Ieder kind is anders en dat maakt dat de ontwikkeling van een kind een proces is dat zich niet laat versnellen of vertragen. Wel kunnen de omstandigheden en de omgeving waarin dit proces plaats vindt zo gunstig mogelijk gemaakt worden. Dit doen we bijvoorbeeld door ieder kind rust en ruimte te geven en goede voeding te voorzien. Daarnaast proberen we ongunstige omstandigheden zoals stress en veel lawaai te vermijden.

Kinderen moeten ook toe zijn aan bepaalde stappen in hun (sociaal-emotionele) ontwikkeling. Een kind van twee is nog gewetenloos en zal dingen doen zonder te beseffen dat het daarmee een ander kind pijn kan doen. Het kind is nog vooral met zichzelf bezig, en nog volop aan het experimenteren met ervaringen. Een kind kan zich realiseren dat het zelf iets doet en dat een ander kind gaat huilen, maar brengt dit nog niet met elkaar in verband. Hoelang deze fase duurt is verschillend per kind. Bij kinderdagverblijf De kleine boom mogen kinderen zijn wie ze zijn.

Er zijn veel verschillen tussen kinderen. Sommige kinderen zijn bijvoorbeeld heel ondernemend en proberen direct van alles uit, andere kinderen zijn meer afwachtend en kijken eerst hoe iets gaat voordat ze er zelf aan beginnen. Er zijn kinderen die leren door dingen na te doen, andere kinderen geven de voorkeur aan leren door dingen zelf te bedenken of direct uit te proberen. Wij hebben bij kinderdagverblijf De kleine boom dan ook de regel dat juist omdat ieder kind anders is, de aanpak per kind dan ook verschillend is. Er wordt goed gekeken naar ieder individueel kind.

Kinderen zijn uniek, door aanleg maar ook door de omstandigheden waarin ze opgroeien. Soms ontwikkelen kinderen zich anders dan het “gemiddelde” kind. Door de omgeving zo gunstig mogelijk te maken op het gebied van duidelijkheid, voorspelbaarheid en gedrag, kunnen we goed omgaan met alle soorten van gedrag. Daarnaast is warmte voor het kind met al zijn eigenaardigheden het allerbelangrijkst. Een kind is geen gedrag, een kind heeft gedrag.

Baby's en peuters zijn gevoelig voor emoties. Ze kunnen vaak (nog) niet verwoorden en ook niet altijd scheiden wat van henzelf is en wat van een ander. Het ene kind is gevoeliger voor wat er in de omgeving gebeurt dan het andere, maar ze zijn allemaal in zekere mate gevoelig. Om zelfvertrouwen te ontwikkelen is het nodig om te leren onderscheiden welke emoties van jou zelf zijn en welke van een ander. Ook is het belangrijk dat een kind leert dat emoties er mogen zijn en wat prettige en veilige manieren zijn om met deze emoties om te gaan. De kinderen leren we dat emoties komen en gaan, dat ze even tijd en aandacht nodig hebben, maar daarna weer verdwijnen. We reiken kinderen middelen aan om hun emotie de ruimte te geven die nodig is, bijvoorbeeld door rust te creëren. Peuters hebben vaker de behoefte om hun emoties fysiek om te ontladen. Het liefst doen zij dit in een voor hun prettige omgeving, bijvoorbeeld buiten waar ze lekker kunnen rennen of fietsen. Buitenspelen is bij kinderopvang De kleine boom dan ook heel belangrijk. Er is op de buitenplaats ruimte om te rennen en te fietsen enz.

Het is niet altijd nodig om te weten waar de emotie vandaan komt, als kinderen en/of ouders daar liever niet over willen praten is dat goed. Wel kun je emoties benoemen als iets heel gewoons, door bijvoorbeeld te zeggen “ik zie dat je boos bent? Klopt dat.?” Je kunt op die manier toch proberen het kind bewust te maken van zijn emoties. Als er andere kinderen bijzijn, kunnen deze leren wat bij hen hoort en wat bij het andere kind. Het kind dat bewust of onbewust getuige is van andermans emotie, helpt dit zichzelf te leren kennen.

In het leven van een kind kunnen dingen gebeuren die gevolgen hebben voor zijn welzijn en gedrag van kinderen. Dit kan bijvoorbeeld het overlijden van een familielid zijn, geboorte van een broertje of zusje of een scheiding. Wij geven de kinderen de ruimte en gelegenheid om zich te uiten en spanning te ontladen. Dit kan zijn door een extra knuffel, maar ook door met het kind buiten te gaan spelen of samen even een spelletje te doen. Soms ook het kind de ruimte te geven even niets te doen. Ook kunnen we werken aan de hand van een thema met bijbehorend materiaal. Het kind geeft meestal zelf heel duidelijk aan waar het op dat moment behoefte aan heeft. Door goed te luisteren en adequaat op het kind te reageren laten we aan het kind merken dat we er voor hem of haar zijn.

In geval van een scheiding zijn wij voor het kind vaak neutraal gebied. Wij hebben geen oordelen over vader/moeder en kinderen hoeven bij ons niet bezig te zijn met een loyaliteitsvraag. Ook in het contact met de ouders tonen wij geen oordelen of partijdigheid.

2.2.3 PERSOONLIJKE COMPETENTIES

Naast een sociaal-emotionele ontwikkeling maken kinderen ook een lichamelijke ontwikkeling door. Ook dit is een ontwikkeling waarin kinderen iets pas kunnen doen als ze er aan toe zijn en dit zal dus ook per kind verschillen. Elke stap in de ontwikkeling is duidelijk te zien. Ieder kind heeft een andere begeleiding nodig. Wij bieden een uitdagende omgeving die stimuleert om grenzen te verleggen.

Wij hebben voldoende materiaal om de grove motoriek te stimuleren, zoals glijbaan, fietsen en ballen. Dit speelgoed gebruiken we meestal buiten maar bijvoorbeeld een ballon wordt ook wel binnen gebruikt. Voor de fijne motoriek bieden we de kinderen andere activiteiten aan. Hiervoor maken we gebruik van divers spelmateriaal waaronder constructiemateriaal, puzzels en knutselmateriaal. Maar ook door bijvoorbeeld zelf hun boterham te laten smeren en zichzelf aan te leren kleden oefenen we de fijne motoriek, en daarmee ook hun technische vaardigheden.

In overleg met de ouders zullen we de kinderen leren op de wc te plassen. In het begin zullen we de kinderen op vaste tijden naar de wc laten gaan. Het belangrijk dat kinderen zelf leren om naar de wc

te gaan als ze aandrang voelen, zullen we in een later stadium de kinderen naar de wc brengen als ze dit zelf aangeven. Uiteraard volgen wij tijdens de training zoveel mogelijk de richtlijnen van de ouders. Om kinderen te stimuleren maken we gebruik van bijvoorbeeld stickers en plasdiploma's.

Het stimuleren van het gebruik en de ontwikkeling van zintuigen neemt bij ons een belangrijke plaats in. De zintuigen geven ons belangrijke informatie. Met de zintuigen kun je ervaren, en kinderen leren in eerste instantie door ervaring. Vooral baby's zijn erg gericht op het gebruik van zintuigen bij het contact maken met zichzelf en de wereld om hun heen. Ze steken bijvoorbeeld veel in hun mond, we zorgen er bij kinderopvang De kleine boom dan ook voor dat het speelgoed voor de baby's niet gevaarlijk is en dat het schoon is. Voor de grotere kinderen hebben we spel materiaal waarbij ze kunnen oefenen in het herkennen diverse materialen. Het ervaren van tactiele materialen zoals zand, klei en verf spelen hierbij een belangrijke rol. Wij vragen daarom aan de ouders om de kinderen kleding aan te doen die hier tegen kan, of geven klederschorten aan. Een kind mag bij ons "vies" worden.

Taalontwikkeling vinden we een erg belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van een kind, dit begint al bij de geboorte. We praten daarom tijdens het verschonen en spelen met de kinderen (ook met de baby's) en vertellen wat we aan het doen zijn. Kinderen krijgen hiermee persoonlijke aandacht, maar krijgen ook veel klanken en woorden mee. Als we met de kinderen liedjes zingen of voorlezen maken we hierbij gebaren waardoor kinderen sneller de betekenis van een woord leren, ook mimiek en lichaamstaal helpen hierbij.

Wij stimuleren het taalgebruik ook door spelletjes met de kinderen te doen. We zorgen er voor geen moeilijke woorden te gebruiken die de kinderen niet snappen, maar duidelijk en op hun leeftijd gericht taalgebruik. Bij kinderen die daar behoefte aan hebben zullen we vaker herhalen of een plaatje erbij pakken om duidelijk te maken wat een woord betekend, en zullen vaker de dingen benoemen die we aan het doen zijn, zoals: ik smeer een boterham, jij drinkt limonade.

Door middel van creativiteit proberen we kinderen te laten ontdekken wat ze kunnen en wat ze leuk vinden. Ze mogen bijvoorbeeld experimenteren met diverse materialen zoals verf, klei, plaksel, maar ook door (samen) te dansen, muziek te maken en poppenkast te spelen. We vinden het belangrijk dat er geëxperimenteerd wordt waarbij het eindresultaat niet van belang is. Fantasie is belangrijker, als een kind vindt dat het paard paars moet zijn dan is dat goed.

Het spel materiaal is afgestemd op de lichamelijke, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en voldoet aan de veiligheidseisen (zoals slijtvast en goed te reinigen). Alle soorten vaardigheden en ontwikkelingsgebieden zijn vertegenwoordigd in het spel materiaal. Wij vinden het ook belangrijk dat speelgoed ruimte laat voor fantasie/ verbeelding.

Wij leren kinderen met zorg om te gaan met de verschillende soorten spel materiaal. Samen met de kinderen spel materiaal opruimen en het compleet maken van bv. puzzels hoort ook bij de zorg voor het materiaal. Behalve dat dit deel uitmaakt van de dagstructuur leren we de kinderen hiermee ook respect te hebben voor gezamenlijke bezittingen.

Kinderen kunnen zelf kiezen waar ze mee willen spelen en hoe lang ze daarmee willen spelen. Het materiaal waar ze zelf bij kunnen mogen ze zelf pakken en ook weer opruimen. Sommige materialen (zoals knutselmateriaal en kralen) staan hoger opgeborgen of in de kast omdat die niet voor alle leeftijden geschikt zijn. Kinderen mogen er dan mee spelen als ze er naar vragen of na voorstel van een van de pedagogisch medewerkers. Knutselen gebeurt altijd samen met een van de leidsters. Speelgoed wat van thuis wordt meegebracht wordt opgeborgen in hun eigen bak.

2.2.4 WAARDEN EN NORMEN

Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van de kinderen voortdurend een rol. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen, dingen of gebeurtenissen. Een kind wordt gevormd door de omgang met andere kinderen en

volwassenen. De pedagogisch medewerker is in eerste instantie beroepsmatig bij de kinderen betrokken, zowel individueel als in de groep. Op beide niveaus is er sprake van een continu proces. Door middel van taal vindt er onderling een bewuste uitwisseling plaats van waarden en normen. Daarnaast speelt het non-verbaal uitwisselen en overbrengen een grote rol in de communicatie. We zorgen er dan ook voor dat de verbale en non-verbale communicatie overeen komt, zijn eerlijk en oprecht in gesprek met de kinderen. Als we grenzen aangeven doen we dit op een duidelijk en korte manier waarbij we onverdeelde aandacht geven en vragen. Bij het stellen van grenzen of het corrigeren van gedrag worden nooit angstgevoelens meegegeven aan het kind. Daarnaast zijn we consequent en halen we indien wenselijk het kind even uit de situatie om prikkels te verminderen.

Wij geven kinderen grenzen aan die passen bij de fase van hun ontwikkeling. Zoals eerder al genoemd is het allerm minst vanzelfsprekend om van een kind van nog geen 2 jaar inleving te verwachten. Door onze lichaamstaal begrijpen ze echter wel dat zij iets doen dat niet mag. Op die manier leren wij de kinderen om te gaan met andere kinderen binnen deze grenzen.

Doordat kinderen in een groep samen spelen leren ze veel van elkaar. We leggen kinderen uit wat wel en niet mag en hoe je met elkaar om kan gaan. Ook leren we kinderen dat je soms even moet wachten tot je aan de beurt bent. Soms doen we dit in de communicatie, maar ook bijvoorbeeld door spelletjes. Door spelletjes te spelen leren kinderen ook omgaan met winnen en verliezen.

Spelen in een groep kan echter ook betekenen dat er conflicten ontstaan, ondanks de regels niet afpakken en niet slaan enz. We begeleiden conflicten tussen jonge kinderen en kinderen van ongelijke leeftijd. Als we merken dat kinderen conflicten zelf op kunnen lossen krijgen ze daar de ruimte voor. Van conflicten leren kinderen over hun eigen verwachtingen en belangen en over die van een ander. Een kind krijgt meer zelfvertrouwen als het dingen zelf mag en kan oplossen.

In een groep leren kinderen vriendjes te maken, maar ook hoe je nee mag zeggen als iemand iets van je vraagt wat je niet wil.

2.3 DE OPVANG

2.3.1 STAMGROEPEN

Bij kinderdagverblijf De kleine boom maken we gebruik van verticale stamgroepen. Per locatie is er maar 1 stamgroep, kinderen blijven dus in hun stamgroep. De leeftijd van de kinderen in deze stamgroep is gemengd van 0 tot 4 jaar. Er is bewust gekozen voor het werken in verticale groepen omdat we vinden dat er belangrijke voordelen aan zitten. Zo leren oudere kinderen rekening houden met jongere kinderen, en leren jongere kinderen van de oudere kinderen doordat zij dingen na doen die oudere kinderen doen. Broertjes en zusjes zitten bij elkaar in de groep. Pedagogisch medewerkers kunnen de aandacht beter verdelen omdat slaap- en rusttijden in de verschillende leeftijdscategorieën uit elkaar liggen.

2.3.2 DAGINDELING EN WERKWIJZE OP DE STAMGROEPEN

Het dagritme van de baby's wordt bepaald door de ouders, het streven is om het dagritme van thuis zoveel mogelijk aan te houden. Bij de intake wordt een eet- en slaapschema gemaakt, wijzigingen in dit schema kunnen ouders doorgeven aan de pedagogisch medewerkers.

Gedurende de dag wordt steeds gewerkt aan de ontwikkelingsbevordering. Zo gaat het bij het voeden om meer dan eten alleen en bij her verschonen om meer dan het geven van een schone luier. Pedagogisch medewerkers geven ook bij deze taken veel aandacht aan het kind. Handelingen worden uitgesproken en benoemt waardoor er zowel verbaal als non-verbaal met het kind wordt gecommuniceerd.

Voor de dreumesen en peuters is er een vaste dagindeling binnen kinderdagverblijf De kleine boom. Op deze manier kunnen we de kinderen duidelijkheid en structuur en veiligheid bieden. Kinderen vinden dit prettig en ook de leidsters weten waar ze aan toe zijn.

07.30 - 09.00	kinderen worden gebracht
09.00 - 09.15	Spelen
09.15 - 09.30	opruimen en handen wassen
09.30 - 10.15	zingen, fruit(hap) eten en drinken
10.15 - 10.30	verschonen
10.30 - 11.15	activiteit (buiten spelen, knutselen, puzzelen, etc)
11.15 - 11.30	opruimen en handen wassen
11.30 – 12.30	Lunch
12.30 - 14.30/15.00	kinderen naar bed
15.00 – 15.15	Aankleden
15.15 – 15.45	koek eten en drinken
15.45 – 16.30	Spelen
16.30 – 16.45	Opruimen
16.45 – 18.30	kinderen worden opgehaald, we doen ondertussen een activiteit aan tafel om de dag samen af te sluiten

Bij kinderdagverblijf De kleine boom vieren we feest als er iemand jarig is. Daarnaast vieren we ook Kerst, Pasen, carnavaal en sinterklaas. Als een kind jarig is mag het trakteren. Ouders mogen aanwezig zijn op het moment dat we de verjaardag vieren (we kiezen het moment in overleg met ouders). Kinderen mogen ook trakteren, hierin proberen we het snoepen te beperken. Er zijn voorbeelden op de groep van gezonde traktaties.

2.3.3 MAXIMALE OMVANG VAN DE STAMGROEPEN

De stamgroep bestaat uit maximaal 12 kinderen. De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk gelijktijdig aanwezige kinderen in de groep wordt berekend aan de hand van de rekentool op www.1ratio.nl.

Kinderdagverblijf De kleine boom zorgt er steeds voor dat het aantal gediplomeerde krachten in overeenstemming is met het aantal kinderen dat aanwezig is. Gediplomeerd is iemand die een diploma heeft zoals genoemd in de CAO kinderopvang. Voordat een medewerker in dienst treedt moet een verklaring omtrent gedrag worden afgegeven.

Wanneer de kindbezetting de inzet van slechts één beroepskracht vergt is er een achterwachtregeling. Deze voorziet erin dat te allen tijde een bekende volwassene binnen tien minuten op de locatie aanwezig kan zijn.